Proiecte speciale

Preasfinția Sa*
Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡
Episcop pentru Neamuri, prin mandat apostolic

Matthias Gerung, căderea Babilonului și Călărețul de pe calul alb (Apocalipsa 18:9–24; 19:11–21), miniatură din Biblia lui Ottheinrich, cca 1530–1532. Biblioteca de Stat a Bavariei, München (Cgm 8010, fol. 302v).

Domeniu public.

„Și nu luați deloc parte la lucrările neroditoare ale întunericului, ba încă mai degrabă osândiți-le.”

Efeseni 5:11 (Cornilescu)

Din chiar clipa în care Hristos i-a împuternicit pe apostoli și i-a trimis în lume să propovăduiască Evanghelia tuturor neamurilor,[1] Biserica a fost pe deplin angajată într-un război duhovnicesc cu puterile întunericului, atât în tărâmurile duhovnicești,[2] cât și în chip fizic, pe tot pământul.[3] Acest război a luat de-a lungul vremii felurite forme, precum: (1) folosirea legii ca armă de către vrăjmaș;[4,5] (2) prorocii mincinoși, care au propovăduit o evanghelie nouă, și nu pe cea care ne-a fost dată de Domnul nostru Isus Hristos;[6] (3) învățăturile mincinoase, ereziile și hulele de tot felul;[7] (4) prigonirea credincioșilor până la moarte și mucenicie;[8] (5) normalizarea păcatului prin mijloace subtile și prin vicleșuguri înfățișate ca divertisment și meșteșugit lucrate pentru a plăcea mulțimilor;[9] (6) abaterea atenției credincioșilor cu lucruri neînsemnate, în timp ce, în același timp, este atacat tot ce este cuviincios și sfânt;[10] (7) idolatria și închinarea la conducători;[11] (8) vărsarea de sânge nevinovat;[12] (9) vărsarea de sânge prefăcută în spectacol;[13] (10) asuprirea săracilor și lăcomia;[14] (11) robia și negoțul cu ființe omenești;[15] (12) ocultismul, vrăjitoria și ghicirea;[16] (13) tirania și conducătorii mai presus de lege;[17] (14) stricăciunea dinăuntrul Bisericii;[18] (15) schisma și dezbinarea trupului;[19] (16) lepădarea de credință sub presiune;[20] și alte lucruri, prea numeroase pentru a fi pomenite aici, care au lovit Biserica și au stânjenit transmiterea Evangheliei.[21]

Proiectele speciale ale episcopului duc această lucrare mai departe până în zilele noastre. Fiecare proiect se ocupă de o chestiune care, după credința episcopului, cere o atenție deosebită din partea Bisericii[22] în acest moment al istoriei.[23] Unele scrieri, care sunt rânduite și așezate în cadrul unui proiect pe acest site, sunt adresate numai unei biserici sau unor biserici din cele zece împărății.[24] Alte scrieri sunt adresate direct diferiților oficiali, corporațiilor, instituțiilor și/sau altor persoane implicate în chestiunea care face obiectul Proiectului special.[25] O scriere adresată fie unor terți din afara bisericii, fie bisericilor înseși poate fi găsită în secțiunea Proiecte speciale sau în secțiunea ori secțiunile de scrieri dedicate celor zece împărății în cauză.

Potrivit practicii episcopului, toate scrierile sunt numerotate în ordinea datei la care sunt alcătuite.[26] Fiecare scriere își arată izvoarele, iar autoritățile ei sunt citate în întregime.[27]

Proiectele

„Legea este arma împăratului”

Cum este prefăcută legea în armă împotriva Bisericii și a credincioșilor.

Planul globalist pentru dominația mondială

Ordinea mondială unică și răspunsul Bisericii.

Note de final

1

„...Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pământ. Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Și învățați-i să păzească tot ce v-am poruncit. Și iată că Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin.” Matei 28:18–20 (Cornilescu). „...Duceți-vă în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la orice făptură.” Marcu 16:15 (Cornilescu). „...Așa este scris și așa trebuia să pătimească Hristos și să învie a treia zi dintre cei morți. Și să se propovăduiască tuturor neamurilor, în Numele Lui, pocăința și iertarea păcatelor, începând din Ierusalim.” Luca 24:46–47 (Cornilescu). „...Pace vouă! Cum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi.” Ioan 20:21 (Cornilescu). „Ci voi veți primi o putere, când Se va coborî Duhul Sfânt peste voi, și-Mi veți fi martori în Ierusalim, în toată Iudeea, în Samaria și până la marginile pământului.” Faptele apostolilor 1:8 (Cornilescu). „Evanghelia aceasta a Împărăției va fi propovăduită în toată lumea, ca să slujească de mărturie tuturor neamurilor. Atunci va veni sfârșitul.” Matei 24:14 (Cornilescu). „Iar ei au plecat și au propovăduit pretutindeni. Domnul lucra împreună cu ei și întărea Cuvântul prin semnele care-l însoțeau. Amin.” Marcu 16:20 (Cornilescu). „Și cum vor propovădui, dacă nu sunt trimiși? După cum este scris: «Cât de frumoase sunt picioarele celor ce vestesc pacea, ale celor ce vestesc Evanghelia!»” Romani 10:15 (Cornilescu).

Biserica primară

„Apostolii ne-au propovăduit Evanghelia de la Domnul Isus Hristos; Isus Hristos [a făcut aceasta] de la Dumnezeu. Așadar, Hristos a fost trimis de Dumnezeu, iar apostolii de Hristos. Amândouă aceste rânduieli s-au făcut deci în bună rânduială, după voia lui Dumnezeu. Prin urmare, după ce și-au primit poruncile și au fost pe deplin încredințați prin învierea Domnului nostru Isus Hristos și întăriți în cuvântul lui Dumnezeu, cu deplina încredințare a Duhului Sfânt, au ieșit vestind că Împărăția lui Dumnezeu este aproape.” Clement Romanul, *Epistola întâi către Corinteni*, cap. 42, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1).

2

„Îmbrăcați-vă cu toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteți ține piept împotriva uneltirilor diavolului. Căci noi n-avem de luptat împotriva cărnii și sângelui, ci împotriva căpeteniilor, împotriva domniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății care sunt în locurile cerești. De aceea, luați toată armătura lui Dumnezeu, ca să vă puteți împotrivi în ziua cea rea și să rămâneți în picioare după ce veți fi

biruit totul." Efeseni 6:11–13 (Cornilescu). „Măcar că trăim în firea pământească, totuși nu ne luptăm călăuziți de firea pământească. Căci armele cu care ne luptăm noi nu sunt supuse firii pământești, ci sunt puternice, întărite de Dumnezeu ca să surpe întăriturile. Noi răsturnăm izvodirile minții și orice înălțime care se ridică împotriva cunoștinței lui Dumnezeu, și orice gând îl facem rob ascultării de Hristos..." 2 Corinteni 10:3–5 (Cornilescu). „Pentru că prin El au fost făcute toate lucrurile care sunt în ceruri și pe pământ, cele văzute și cele nevăzute: fie scaune de domnii, fie dregătorii, fie domnii, fie stăpâniri. Toate au fost făcute prin El și pentru El..." Coloseni 1:16 (Cornilescu). „Iată, Eu vă trimit ca pe niște oi în mijlocul lupilor. Fiți dar înțelepți ca șerpii și fără răutate ca porumbeii." Matei 10:16 (Cornilescu). „Luptă-te lupta cea bună a credinței..." 1 Timotei 6:12 (Cornilescu). „Suferă împreună cu mine, ca un bun ostaș al lui Hristos. Niciun ostaș nu se încurcă cu treburile vieții, dacă vrea să placă celui ce l-a scris la oaste." 2 Timotei 2:3–4 (Cornilescu). „Arhanghelul Mihail, când se împotrivea diavolului și se certa cu el pentru trupul lui Moise, n-a îndrăznit să rostească împotriva lui o judecată de ocară, ci doar a zis: «Domnul să te mustre!»" Iuda 9 (Cornilescu). „Cunosc un om în Hristos care, acum paisprezece ani, a fost răpit până în al treilea cer (dacă a fost în trup, nu știu, dacă a fost fără trup, nu știu – Dumnezeu știe). Și știu că omul acesta (dacă a fost în trup sau fără trup, nu știu – Dumnezeu știe) a fost răpit în rai și a auzit cuvinte care nu se pot spune și pe care nu-i este îngăduit unui om să le rostească." 2 Corinteni 12:2–4 (Cornilescu). (Aceasta arată că există multe dimensiuni ale lumii duhurilor și ale locurilor cerești.) „Și ca să nu mă umflu de mândrie din pricina strălucirii acestor descoperiri..." 2 Corinteni 12:7 (Cornilescu). „Iată, ale Domnului Dumnezeului tău sunt cerurile și cerurile cerurilor, pământul și tot ce cuprinde el." Deuteronomul 10:14 (Cornilescu). „Dar ce! Va locui oare cu adevărat Dumnezeu pe pământ? Iată că cerurile și cerurile cerurilor nu pot să Te cuprindă, cu cât mai puțin casa aceasta pe care Ți-am zidit-o eu!" 1 Împărați 8:27 (Cornilescu). „Tu, Doamne, numai Tu ai făcut cerurile, cerurile cerurilor și toată oștirea lor..." Neemia 9:6 (Cornilescu). „Lăudați-L, cerurile cerurilor și voi, ape, care sunteți mai presus de ceruri!" Psalmul 148:4 (Cornilescu). „Și acest: «S-a suit» ce înseamnă decât că înainte Se coborâse în părțile mai de jos ale pământului? Cel ce S-a coborât este același cu Cel ce S-a suit mai presus de toate cerurile, ca să umple toate lucrurile." Efeseni 4:9–10 (Cornilescu). „Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru, Isus Hristos, care ne-a binecuvântat cu tot felul de binecuvântări duhovnicești, în locurile cerești, în Hristos..." Efeseni 1:3 (Cornilescu). „Pe care a desfășurat-o în Hristos, prin faptul că L-a înviat din morți și L-a pus să șadă la dreapta Sa, în locurile cerești, mai presus de orice domnie, de orice stăpânire, de orice putere, de orice dregătorie și de orice nume care se poate numi nu numai în veacul acesta, ci și în cel viitor..." Efeseni 1:20–21 (Cornilescu). „Astfel, fiindcă avem un Mare Preot însemnat, care a străbătut cerurile, pe Isus, Fiul lui Dumnezeu, să rămânem tari în mărturisirea noastră." Evrei 4:14 (Cornilescu).

Biserica primară

„Luați seama, așadar, să vă adunați des ca să aduceți mulțumire lui Dumnezeu și să vestiți lauda Lui. Căci atunci când vă adunați des în același loc, puterile Satanei sunt nimicite..." Ignatie al Antiohiei, *Epistola către efeseni*, cap. 13, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1).

3

„Domnul a zis Satanei: «De unde vii?» Și Satana a răspuns Domnului: «De la cutreierarea pământului și de la plimbarea pe care am făcut-o pe el.»" Iov 1:7 (Cornilescu). „Și Satana a plecat dinaintea Domnului. Apoi a lovit

pe Iov cu o bubă rea, din talpa piciorului până în creștetul capului." Iov 2:7 (Cornilescu). „Satana s-a sculat împotriva lui Israel și a aţâţat pe David să facă numărătoarea lui Israel." 1 Cronici 21:1 (Cornilescu). „El (îngerul) mi-a arătat pe marele preot Iosua stând în picioare înaintea Îngerului Domnului și pe Satana stând la dreapta lui, ca să-l pârască." Zaharia 3:1 (Cornilescu). „Slujitorul omului lui Dumnezeu s-a sculat dis-de-dimineaţă și a ieșit. Și iată că o oaste înconjura cetatea cu cai și care. Și slujitorul a zis omului lui Dumnezeu: «Ah, domnul meu, cum vom face?» El a răspuns: «Nu te teme, căci mai mulți sunt cei cu noi decât cei cu ei.» Elisei s-a rugat și a zis: «Doamne, deschide-i ochii să vadă.» Și Domnul a deschis ochii slujitorului, care a văzut muntele plin de cai și de care de foc împrejurul lui Elisei." 2 Împărați 6:15–17 (Cornilescu). „La auzul acestor cuvinte, Nebucadneţar s-a umplut de mânie și și-a schimbat fața, întorcându-și privirile împotriva lui Șadrac, Meșac și Abed-Nego. A luat din nou cuvântul și a poruncit să încălzească de șapte ori mai mult cuptorul de cum se cădea să-l încălzească. Apoi, a poruncit unora din cei mai voinici ostași din oștirea lui să lege pe Șadrac, Meșac și Abed-Nego și să-i arunce în cuptorul aprins. Oamenii aceștia au fost legați cu izmenele, cămășile, mantalele și celelalte haine ale lor și aruncați în mijlocul cuptorului aprins. Fiindcă porunca împăratului era aspră și cuptorul era neobișnuit de încălzit, flacăra a ucis pe toți oamenii care aruncaseră în el pe Șadrac, Meșac și Abed-Nego. Dar acești trei oameni: Șadrac, Meșac și Abed-Nego au căzut legați în mijlocul cuptorului aprins. Atunci, împăratul Nebucadneţar s-a înspăimântat și s-a sculat repede. A luat cuvântul și a zis sfetnicilor săi: «N-am aruncat noi în mijlocul focului trei oameni legați?» Ei au răspuns împăratului: «Negreșit, împărate!» El a luat iarăși cuvântul și a zis: «Ei bine, eu văd patru oameni umblând slobozi în mijlocul focului și nevătămați, și chipul celui de al patrulea seamănă cu al unui fiu de dumnezei!»" Daniel 3:19–25 (Cornilescu). „Atunci, împăratul a poruncit să aducă pe Daniel și să-l arunce în groapa cu lei. Împăratul a luat cuvântul și a zis lui Daniel: «Dumnezeul tău, căruia necurmat Îi slujești, să te scape!» Au adus o piatră și au pus-o la gura gropii. Împăratul a pecetluit-o cu inelul lui și cu inelul mai-marilor lui, ca să nu se schimbe nimic cu privire la Daniel. Împăratul s-a întors apoi în palatul său. A petrecut noaptea fără să mănânce, nu i s-a adus nicio țiitoare și n-a putut să doarmă. În revărsatul zorilor însă, împăratul s-a sculat și s-a dus în grabă la groapa cu lei. Și, apropiindu-se de groapă, a chemat pe Daniel cu un glas plângător. Împăratul a luat cuvântul și a zis lui Daniel: «Daniele, robul Dumnezeului celui viu, a putut Dumnezeul tău, căruia Îi slujești necurmat, să te scape de lei?» Și Daniel a zis împăratului: «Veșnic să trăiești, împărate! Dumnezeul meu a trimis pe îngerul Său și a închis gura leilor, care nu mi-au făcut niciun rău, pentru că am fost găsit nevinovat înaintea Lui. Și nici înaintea ta, împărate, n-am făcut nimic rău!»" Daniel 6:16–22 (Cornilescu). „El mi-a zis: «Daniele, nu te teme de nimic! Căci cuvintele tale au fost ascultate din cea dintâi zi, când ți-ai pus inima ca să înțelegi și să te smerești înaintea Dumnezeului tău, și tocmai din pricina cuvintelor tale vin eu acum! Dar căpetenia împărăției Persiei mi-a stat împotrivă douăzeci și una de zile, și iată că Mihail, una din căpeteniile cele mai de seamă, mi-a venit în ajutor și am ieșit biruitor acolo, lângă împărații Persiei.»" Daniel 10:12–13 (Cornilescu). „Dar Satana a intrat în Iuda, zis și Iscarioteanul, care era din numărul celor doisprezece." Luca 22:3 (Cornilescu). „Pe când ne duceam la locul de rugăciune, ne-a ieșit înainte o roabă, care avea un duh de ghicire. Prin ghicire, ea aducea mult câștig stăpânilor ei. Roaba aceasta s-a luat după Pavel și după noi și striga: «Oamenii aceștia sunt robii Dumnezeului celui Preaînalt și ei vă vestesc calea mântuirii.» Așa a făcut ea timp de mai multe zile. Pavel, necăjit, s-a întors și a zis duhului: «În Numele lui Isus Hristos îți poruncesc să ieși din ea.» Și a ieșit chiar în ceasul acela. Când au văzut stăpânii roabei că s-a dus nădejdea câștigului lor, au pus mâna pe Pavel și pe Sila și i-au târât în piață înaintea fruntașilor. I-au dat pe mâna dregătorilor și au zis: «Oamenii aceștia ne tulbură cetatea; sunt niște iudei care vestesc niște obiceiuri pe care

noi, romanii, nu trebuie nici să le primim, nici să le urmăm.» Norodul s-a ridicat și el împotriva lor, și dregătorii au pus să le smulgă hainele de pe ei și au poruncit să-i bată cu nuiele." Faptele apostolilor 16:16–22 (Cornilescu). „Fiți treji și vegheați! Pentru că potrivnicul vostru, diavolul, dă târcoale ca un leu care răcnește și caută pe cine să înghită..." 1 Petru 5:8 (Cornilescu). „Și în cer s-a făcut un război. Mihail și îngerii lui s-au luptat cu balaurul. Și balaurul cu îngerii lui s-au luptat și ei, dar n-au putut birui; și locul lor nu li s-a mai găsit în cer. Și balaurul cel mare, șarpele cel vechi, numit diavolul și Satana, acela care înșală întreaga lume, a fost aruncat pe pământ și împreună cu el au fost aruncați și îngerii lui. Și am auzit în cer un glas tare, care zicea: «Acum au venit mântuirea, puterea și împărăția Dumnezeului nostru și stăpânirea Hristosului Lui, pentru că pârâșul fraților noștri, care zi și noapte îi pâra înaintea Dumnezeului nostru, a fost aruncat jos. Ei l-au biruit prin sângele Mielului și prin cuvântul mărturisirii lor și nu și-au iubit viața chiar până la moarte. De aceea bucurați-vă, ceruri și voi care locuiți în ceruri! Vai de voi, pământ și mare! Căci diavolul s-a coborât la voi cuprins de o mânie mare, fiindcă știe că are puțină vreme.»" Apocalipsa 12:7–12 (Cornilescu). „Și balaurul, mâniat pe femeie, s-a dus să facă război cu rămășița seminței ei, cu cei care păzesc poruncile lui Dumnezeu și țin mărturia lui Isus Hristos." Apocalipsa 12:17 (Cornilescu). „I s-a dat să facă război cu sfinții și să-i biruie. Și i s-a dat stăpânire peste orice semințe, peste orice norod, peste orice limbă și peste orice neam." Apocalipsa 13:7 (Cornilescu).

4

„Te vor pune cei răi să șezi pe scaunul lor de domnie, ei, care pregătesc nenorocirea la adăpostul legii? Ei se strâng împotriva vieții celui neprihănit și osândesc sânge nevinovat." Psalmul 94:20–21 (Cornilescu). „Vai de cei ce rostesc hotărâri nelegiuite și de cei ce scriu porunci nedrepte, ca să nu facă dreptate săracilor și să răpească dreptul nenorociților poporului Meu, ca să facă pe văduve prada lor și să jefuiască pe orfani!" Isaia 10:1–2 (Cornilescu). „Atunci, Faraon a dat următoarea poruncă la tot poporul lui: «Să aruncați în râu pe orice băiat care se va naște și să lăsați pe toate fetele să trăiască.»" Exodul 1:22 (Cornilescu). „Atunci, Haman a zis împăratului Ahașveroș: «În toate ținuturile împărăției tale este risipit un popor deosebit între popoare, care are legi deosebite de ale tuturor popoarelor și nu ține legile împăratului. Nu este în folosul împăratului să-l lase liniștit. Dacă împăratul găsește cu cale, să se scrie o poruncă pentru ca ei să fie nimiciți, și eu voi cântări zece mii de talanți de argint în mâinile slujbașilor, ca să-i ducă în vistieria împăratului.»" Estera 3:8–9 (Cornilescu). „Scrisorile au fost trimise prin alergători în toate ținuturile împăratului ca să nimicească, să omoare și să piardă pe toți iudeii, tineri și bătrâni, prunci și femei, și anume într-o singură zi, în ziua a treisprezecea a lunii a douăsprezecea, adică luna Adar, și să li se prade averile." Estera 3:13 (Cornilescu). „Iar un crainic a strigat cu glas tare: «Iată ce vi se poruncește, popoare, neamuri, oameni de toate limbile! În clipa când veți auzi sunetul trâmbiței, cavalului, chitarei, alăutei, psaltirii, cimpoiului și a tot felul de instrumente de muzică, să vă aruncați cu fața la pământ și să vă închinați chipului de aur pe care l-a înălțat împăratul Nebucadnețar. Oricine nu se va arunca cu fața la pământ și nu se va închina va fi aruncat chiar în clipa aceea în mijlocul unui cuptor aprins.»" Daniel 3:4–6 (Cornilescu). „Atunci, căpeteniile și dregătorii au căutat să afle ceva asupra lui Daniel, ca să-l pârască în ce privea treburile împărăției. Dar n-au putut să găsească nimic, niciun lucru vrednic de mustrare, pentru că el era credincios și nu se găsea nicio greșeală la el și niciun lucru rău. Atunci, oamenii aceștia au zis: «Nu vom găsi niciun cuvânt de plângere împotriva acestui Daniel, afară numai dacă am găsi vreunul în Legea Dumnezeului lui!» Apoi, aceste căpetenii și dregătorii aceștia s-au dus cu mare zarvă la împărat și i-au vorbit așa: «Să trăiești veșnic, împărate Darius! Toate căpeteniile împărăției, îngrijitorii, dregătorii, sfetnicii și cârmuitorii sunt de părere să se dea o poruncă împărătească, însoțită de o aspră

oprire, care să spună că oricine va înălța timp de treizeci de zile rugăciuni către vreun dumnezeu sau către vreun om, afară de tine, împărate, va fi aruncat în groapa cu lei.»" Daniel 6:4–7 (Cornilescu). „Iudeii i-au răspuns: «Noi avem o Lege, și după Legea aceasta, El trebuie să moară, pentru că S-a făcut pe Sine Fiul lui Dumnezeu.»" Ioan 19:7 (Cornilescu). „Dar, ca să nu se lățească vestea aceasta mai departe în norod, să-i amenințăm și să le poruncim ca de acum încolo să nu mai vorbească nimănui în Numele acesta. Și după ce i-au chemat, le-au poruncit să nu mai vorbească cu niciun chip, nici să mai învețe pe oameni în Numele lui Isus." Faptele apostolilor 4:17–18 (Cornilescu). „Fiindcă nu i-au găsit, au târât pe Iason și pe vreo câțiva frați înaintea dregătorilor cetății și strigau: «Oamenii aceștia care au răscolit lumea au venit și aici, și Iason i-a găzduit. Ei toți lucrează împotriva poruncilor Cezarului și spun că este un alt Împărat: Isus.»" Faptele apostolilor 17:6–7 (Cornilescu). „Căci, lucru care nu s-a mai întâmplat niciodată, neamul celor evlavioși suferă acum prigoană, fiind hăituit în Asia prin decrete noi. Căci denunțătorii nerușinați și cei care râvnesc la averea altora, folosindu-se de decrete ca prilej, săvârșesc pe față jaful zi și noapte, prădându-i pe cei care nu sunt vinovați de nicio nedreptate." Meliton de Sardes, citat de Eusebiu, *Istoria bisericească* 4.26.5, trad. Arthur Cushman McGiffert, în *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria a 2-a, vol. 1, ed. Philip Schaff și Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1890) (tradus din textul englez al NPNF2 1). „Care este temeiul acestei judecăți? De ce l-ați pedepsit pe omul acesta, care nu este nici adulter, nici desfrânat, nici ucigaș, nici hoț, nici tâlhar, nici dovedit vinovat de vreo crimă, ci doar a mărturisit că se numește cu numele de creștin?" Iustin Martirul, *Apologia a doua*, cap. 2, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1). „Ea interzice să fie căutați ca nevinovați și poruncește să fie pedepsiți ca vinovați." Tertulian, *Apologeticul*, cap. 2, trad. S. Thelwall, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 3 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 3).

5

Citatele care urmează arată când legea este folosită într-un scop drept, pentru a ocroti viața nevinovată și a apăra de furtul proprietății și de alte fapte fărădelege care îi vatămă pe alți oameni sau aduc nestatornicie și nesiguranță în viața cetățenilor. Aceasta trebuie pusă în contrast cu situația în care legea este folosită ca armă împotriva poporului, pentru a îngrășa clasa conducătoare pe seama cetățenilor, pentru a asupri cetățenii și a le fura drepturile date de Dumnezeu și pentru a duce la înrobirea totală a cetățenilor în folosul celor puțini care îl numesc stăpân pe dumnezeul lumii acesteia („...a căror minte necredincioasă a orbit-o dumnezeul veacului acestuia..." 2 Corinteni 4:4 (Cornilescu)). „Dregătorii nu sunt de temut pentru o faptă bună, ci pentru una rea. Vrei dar să nu-ți fie frică de stăpânire? Fă binele și vei avea laudă de la ea. El este slujitorul lui Dumnezeu pentru binele tău. Dar, dacă faci răul, teme-te, căci nu degeaba poartă sabia. El este în slujba lui Dumnezeu, ca să-L răzbune și să pedepsească pe cel ce face rău." Romani 13:3–4 (Cornilescu). „Fiți supuși oricărei stăpâniri omenești, pentru Domnul: atât împăratului, ca înalt stăpânitor, cât și dregătorilor, ca unii care sunt trimiși de el să pedepsească pe făcătorii de rele și să laude pe cei ce fac bine." 1 Petru 2:13–14 (Cornilescu). „Vă îndemn dar, înainte de toate, să faceți rugăciuni, cereri, mijlociri, mulțumiri pentru toți oamenii, pentru împărați și pentru toți cei ce sunt înălțați în dregătorii, ca să putem duce astfel o viață pașnică și liniștită, cu toată evlavia și cu toată cinstea." 1 Timotei 2:1–2 (Cornilescu). „Să pui judecători și dregători în toate cetățile pe care ți le dă Domnul Dumnezeul tău, după semințiile tale, și ei să judece poporul cu dreptate. Să n-atingi niciun drept, să nu cauți la fața oamenilor și să nu ei daruri, căci darurile

orbesc ochii înțelepților și sucesc cuvintele celor drepți. Să urmezi cu scumpătate dreptatea, ca să trăiești și să stăpânești țara pe care ți-o dă Domnul Dumnezeul tău." Deuteronomul 16:18–20 (Cornilescu).

Biserica primară

„Stăpânirea pământească a fost, așadar, rânduită de Dumnezeu spre folosul neamurilor, și nu de diavol, care nu are niciodată odihnă, ba chiar nu-i place să vadă nici măcar neamurile purtându-se în chip liniștit, ca, sub frica stăpânirii omenești, oamenii să nu se mănânce unii pe alții ca peștii, ci, prin instituirea legilor, să țină în frâu prisosul de răutate dintre neamuri." Irineu de Lyon, *Împotriva ereziilor* 5.24.2, trad. Alexander Roberts și William Rambaut, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1). „Căci bărbăția, care în război apără patria de barbari sau acasă îi apără pe cei slabi ori pe tovarășii de tâlhari, este plină de dreptate..." Ambrozie al Milanului, *Despre îndatoririle slujitorilor Bisericii* 1.27.129, trad. H. de Romestin, în *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria a 2-a, vol. 10, ed. Philip Schaff și Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1896) (tradus din textul englez al NPNF2 10).

6

„Păziți-vă de proroci mincinoși. Ei vin la voi îmbrăcați în haine de oi, dar pe dinăuntru sunt niște lupi răpitori." Matei 7:15 (Cornilescu). „Se vor scula mulți proroci mincinoși și vor înșela pe mulți." Matei 24:11 (Cornilescu). „Căci se vor scula hristoși mincinoși și proroci mincinoși, vor face semne mari și minuni, până acolo încât să înșele, dacă va fi cu putință, chiar și pe cei aleși." Matei 24:24 (Cornilescu). „Mă mir că treceți așa de repede de la Cel ce v-a chemat prin harul lui Hristos la o altă evanghelie. Nu doar că este o altă evanghelie, dar sunt unii oameni care vă tulbură și voiesc să răstoarne Evanghelia lui Hristos. Dar chiar dacă noi înșine sau un înger din cer ar veni să vă propovăduiască o evanghelie deosebită de aceea pe care v-am propovăduit-o noi, să fie anatema!" Galateni 1:6–8 (Cornilescu). „În adevăr, dacă vine cineva să vă propovăduiască un alt Isus, pe care noi nu L-am propovăduit, sau dacă este vorba să primiți un alt duh pe care nu l-ați primit, sau o altă evanghelie, pe care n-ați primit-o, o, cum îl îngăduiți de bine!" 2 Corinteni 11:4 (Cornilescu). „Oamenii aceștia sunt niște apostoli mincinoși, niște lucrători înșelători, care se prefac în apostoli ai lui Hristos. Și nu este de mirare, căci chiar Satana se preface într-un înger de lumină. Nu este mare lucru dar, dacă și slujitorii lui se prefac în slujitori ai neprihănirii. Sfârșitul lor va fi după faptele lor." 2 Corinteni 11:13–15 (Cornilescu). „Știu bine că, după plecarea mea, se vor vârî între voi lupi răpitori, care nu vor cruța turma, și se vor scula din mijlocul vostru oameni care vor învăța lucruri stricăcioase, ca să tragă pe ucenici de partea lor." Faptele apostolilor 20:29–30 (Cornilescu). „În norod s-au ridicat și proroci mincinoși, cum și între voi vor fi învățători mincinoși, care vor strecura pe furiș erezii nimicitoare, se vor lepăda de Stăpânul care i-a răscumpărat și vor face să cadă asupra lor o pierzare năprasnică." 2 Petru 2:1 (Cornilescu). „Preaiubiților, să nu dați crezare oricărui duh, ci să cercetați duhurile dacă sunt de la Dumnezeu; căci în lume au ieșit mulți proroci mincinoși." 1 Ioan 4:1 (Cornilescu). „Căci va veni vremea când oamenii nu vor putea să sufere învățătura sănătoasă, ci îi vor gâdila urechile să audă lucruri plăcute și își vor da învățători după poftele lor. Își vor întoarce urechea de la adevăr și se vor îndrepta spre istorisiri închipuite." 2 Timotei 4:3–4 (Cornilescu). „Știu faptele tale, osteneala ta și răbdarea ta și că nu poți suferi pe cei răi, că ai pus la încercare pe cei ce zic că sunt apostoli și nu sunt și i-ai găsit mincinoși..." Apocalipsa 2:2 (Cornilescu).

„Dar nu oricine vorbește în Duhul este proroc, ci numai dacă ține căile Domnului. Așadar, după căile lor vor fi cunoscuți prorocul mincinos și prorocul." *Didahia*, cap. 11, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 7 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (tradus din textul englez al ANF 7).

7

„Dar Duhul spune lămurit că, în vremurile din urmă, unii se vor lepăda de credință, ca să se alipească de duhuri înșelătoare și de învățăturile dracilor, abătuți de fățărnicia unor oameni care vorbesc minciuni, însemnați cu fierul roșu în însuși cugetul lor..." 1 Timotei 4:1–2 (Cornilescu). „După întâia și a doua mustrare, depărtează-te de cel ce aduce dezbinări, căci știm că un astfel de om este un stricat și păcătuiește, de la sine fiind osândit." Tit 3:10–11 (Cornilescu). „Vă îndemn, fraților, să vă feriți de cei ce fac dezbinări și tulburare împotriva învățăturii pe care ați primit-o. Depărtați-vă de ei. Căci astfel de oameni nu slujesc lui Hristos, Domnul nostru, ci pântecelui lor și, prin vorbiri dulci și amăgitoare, ei înșală inimile celor lesne crezători." Romani 16:17–18 (Cornilescu). „Preaiubiților, pe când căutam cu tot dinadinsul să vă scriu despre mântuirea noastră de obște, m-am văzut silit să vă scriu ca să vă îndemn să luptați pentru credința care a fost dată sfinților o dată pentru totdeauna." Iuda 3 (Cornilescu). „De aceea vă spun: Orice păcat și orice hulă vor fi iertate oamenilor, dar hula împotriva Duhului Sfânt nu le va fi iertată." Matei 12:31 (Cornilescu). „I s-a dat o gură care rostea vorbe mari și hule. Și i s-a dat putere să lucreze patruzeci și două de luni. Ea și-a deschis gura și a început să rostească hule împotriva lui Dumnezeu, să-I hulească Numele, cortul și pe cei ce locuiesc în cer." Apocalipsa 13:5–6 (Cornilescu). „Vă rog, așadar, nu eu, ci dragostea lui Isus Hristos, să folosiți numai hrană creștină și să vă feriți de buruiana de alt soi; mă refer la erezie. Căci aceia [care sunt dedați la ea] amestecă pe Isus Hristos cu propria lor otravă, rostind lucruri nevrednice de crezare, asemenea celor care dau o băutură ucigătoare în vin dulce, pe care cel ce nu știe o ia cu lăcomie, cu o plăcere de moarte care îl duce la propria pieire." Ignatie al Antiohiei, *Epistola către tralieni*, cap. 6, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1).

Biserica primară

„Rătăcirea, într-adevăr, nu este niciodată înfățișată în urâțenia ei goală, ca nu cumva, fiind astfel dată pe față, să fie îndată descoperită." Irineu de Lyon, *Împotriva ereziilor* 1, prefață, secț. 2, trad. Alexander Roberts și William Rambaut, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1).

8

„Ferice de cei prigoniți din pricina neprihănirii, căci a lor este Împărăția cerurilor! Ferice va fi de voi când, din pricina Mea, oamenii vă vor ocărî, vă vor prigoni și vor spune tot felul de lucruri rele și neadevărate împotriva voastră! Bucurați-vă și veseliți-vă, pentru că răsplata voastră este mare în ceruri; căci tot așa au prigonit pe prorocii care au fost înainte de voi." Matei 5:10–12 (Cornilescu). „Veți fi urâți de toți din pricina Numelui Meu, dar cine va răbda până la sfârșit va fi mântuit." Matei 10:22 (Cornilescu). „Aduceți-vă aminte de vorba pe care v-am spus-o: «Robul nu este mai mare decât stăpânul său.» Dacă M-au prigonit pe Mine, și pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvântul Meu, și pe al vostru îl vor păzi." Ioan 15:20 (Cornilescu). „Au să vă dea afară din sinagogi, ba încă, va

veni vremea când oricine vă va ucide să creadă că aduce o slujbă lui Dumnezeu." Ioan 16:2 (Cornilescu). „Și aruncau cu pietre în Ștefan, care se ruga și zicea: «Doamne Isuse, primește duhul meu!» Apoi, a îngenuncheat și a strigat cu glas tare: «Doamne, nu le ține în seamă păcatul acesta!» Și după aceste vorbe, a adormit." Faptele apostolilor 7:59–60 (Cornilescu). „Cam pe aceeași vreme, împăratul Irod a pus mâinile pe unii din Biserică, pentru ca să-i chinuiască, și a ucis cu sabia pe Iacov, fratele lui Ioan." Faptele apostolilor 12:1–2 (Cornilescu). „Alții au suferit batjocuri, bătăi, lanțuri și închisoare, au fost uciși cu pietre, tăiați în două cu fierăstrăul, chinuiți, au murit uciși de sabie, au pribegit îmbrăcați cu cojoace și în piei de capre, lipsiți de toate, prigoniți, munciți –..." Evrei 11:36–37 (Cornilescu). „De altfel, toți cei ce voiesc să trăiască cu evlavie în Hristos Isus vor fi prigoniți." 2 Timotei 3:12 (Cornilescu). „Nu te teme nicidecum de ce ai să suferi. Iată că diavolul are să arunce în temniță pe unii din voi, ca să vă încerce. Și veți avea un necaz de zece zile. Fii credincios până la moarte și-ți voi da cununa vieții." Apocalipsa 2:10 (Cornilescu). „Când a rupt Mielul pecetea a cincea, am văzut sub altar sufletele celor ce fuseseră înjunghiați din pricina Cuvântului lui Dumnezeu și din pricina mărturisirii pe care o ținuseră..." Apocalipsa 6:9 (Cornilescu). „Ei l-au biruit prin sângele Mielului și prin cuvântul mărturisirii lor și nu și-au iubit viața chiar până la moarte." Apocalipsa 12:11 (Cornilescu). „...Creștinii la leu!" Tertulian, *Apologeticul*, cap. 40, trad. S. Thelwall, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 3 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 3). „Cu cât suntem mai des seceraţi de voi, cu atât creștem mai mult la număr; sângele creștinilor este sămânță." Tertulian, *Apologeticul*, cap. 50, trad. S. Thelwall, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 3 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 3).

9

„Șarpele era mai șiret decât toate fiarele câmpului pe care le făcuse Domnul Dumnezeu. El a zis femeii: «Oare a zis Dumnezeu cu adevărat: 'Să nu mâncați din toți pomii din grădină'?»" Geneza 3:1 (Cornilescu). „Dar mă tem ca, după cum șarpele a amăgit pe Eva cu șiretlicul lui, tot așa și gândurile voastre să nu se strice de la curăția și credincioșia care este față de Hristos." 2 Corinteni 11:3 (Cornilescu). „Și nu este de mirare, căci chiar Satana se preface într-un înger de lumină." 2 Corinteni 11:14 (Cornilescu). „A doua zi, s-au sculat dis-de-dimineață și au adus arderi-de-tot și jertfe de mulțumire. Poporul a șezut de a mâncat și a băut; apoi s-au sculat să joace." Exodul 32:6 (Cornilescu). „Să nu fiți închinători la idoli, ca unii dintre ei, după cum este scris: «Poporul a șezut să mănânce și să bea; și s-au sculat să joace.»" 1 Corinteni 10:7 (Cornilescu). „Israel locuia în Sitim și poporul a început să se dea la curvie cu fetele lui Moab. Ele au poftit poporul la jertfele dumnezeilor lor, și poporul a mâncat și s-a închinat până la pământ înaintea dumnezeilor lor." Numeri 25:1–2 (Cornilescu). „Dar am ceva împotriva ta. Tu ai acolo niște oameni care țin de învățătura lui Balaam, care a învățat pe Balac să pună o piatră de poticnire înaintea copiilor lui Israel, ca să mănânce din lucrurile jertfite idolilor și să se dedea la curvie." Apocalipsa 2:14 (Cornilescu). „Dar, când se prăznuia ziua nașterii lui Irod, fata Irodiadei a jucat înaintea oaspeților și a plăcut lui Irod. De aceea i-a făgăduit cu jurământ că îi va da orice va cere. Îndemnată de mama sa, ea a zis: «Dă-mi aici, într-o farfurie, capul lui Ioan Botezătorul!» Împăratul s-a întristat, dar, din pricina jurămintelor sale și de ochii celor ce ședeau la masă împreună cu el, a poruncit să i-l dea. Și a trimis să taie capul lui Ioan în temniță." Matei 14:6–10 (Cornilescu). „...au fost instituite în întregime de dragul diavolului..." Tertulian, *Spectacolele, sau De Spectaculis*, cap. 24, trad. S. Thelwall, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 3 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 3). „La început, teatrul a fost

propriu-zis un templu al Venerei...” „Aceste două duhuri rele sunt legate prin jurământ într-o alianță unul cu altul, ca ocrotitori ai beției și ai poftei.” Tertulian, *De Spectaculis*, cap. 10, trad. S. Thelwall, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 3 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 3). „...sălașul propriu al nerușinării...”, unde „nimic nu este la cinste decât ceea ce în altă parte este de ocară.” Tertulian, *De Spectaculis*, cap. 17, trad. S. Thelwall, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 3 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 3). „Mă trăgeau deoparte și spectacolele de teatru, pline de chipuri ale nenorocirilor mele și de hrană pentru focul meu. De ce îi place omului să fie întristat privind scene jalnice și tragice, pe care totuși el însuși nu le-ar suferi în niciun chip?” Augustin, *Confesiuni* 3.2.2, trad. J. G. Pilkington, în *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria 1, vol. 1, ed. Philip Schaff (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (tradus din textul englez al NPNF1 1). „...unii oameni ne-au părăsit și ne-au lăsat pentru spectacolul curselor de cai...” „...ca un prizonier al diavolului ai fost târât la acel spectacol?” „...diavolul chinuiește această turmă...” Ioan Gură de Aur, *Împotriva circurilor și a teatrului* (*Contra ludos et theatra*), trad. Mark Vermes (2012), pusă în domeniul public, The Tertullian Project, tertullian.org (tradus din textul englez al lui Vermes). La Sinodul de la Elvira „s-a hotărât ca actorii să poată fi botezați, dar numai cu condiția să renunțe la acel fel de viață”, iar la Sinodul de la Arles (314) „theatrici și agitatores (actorii și conducătorii de care din jocuri) au fost declarați excomunicați.” Herbert Thurston, „Theatre”, în *The Catholic Encyclopedia*, vol. 14 (New York: Robert Appleton Company, 1912) (tradus din textul englez). „Puterea filmului cinematografic constă în aceasta, că vorbește prin mijlocirea unor imagini vii și concrete.” „Ele sunt prilejuri de păcat; ele îi ademenesc pe tineri pe căile răului, preamărind patimile.” „...filmul cinematografic să nu mai fie o școală a stricăciunii.” Pius al XI-lea, *Vigilanti Cura*, scrisoare enciclică despre filmele cinematografice, 29 iunie 1936 (Vatican: Libreria Editrice Vaticana), vatican.va (tradus din textul englez).

10

Ochii lui Petru: întâi la Hristos, apoi la furtună

„«Doamne», I-a răspuns Petru, «dacă ești Tu, poruncește-mi să vin la Tine pe ape!» «Vino!», i-a zis Isus. Petru a coborât din corabie și a început să umble pe ape ca să meargă la Isus. Dar, când a văzut că vântul era tare, s-a temut și, fiindcă începea să se afunde, a strigat: «Doamne, scapă-mă!» Îndată, Isus a întins mâna, l-a apucat și i-a zis: «Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?»” Matei 14:28–31 (Cornilescu). „Și noi dar, fiindcă suntem înconjurați cu un nor așa de mare de martori, să dăm la o parte orice piedică și păcatul care ne înfășoară așa de lesne și să alergăm cu stăruință în alergarea care ne stă înainte. Să ne uităm țintă la Căpetenia și Desăvârșirea credinței noastre, adică la Isus, care, pentru bucuria care-I era pusă înainte, a suferit crucea, a disprețuit rușinea și șade la dreapta scaunului de domnie al lui Dumnezeu.” Evrei 12:1–2 (Cornilescu).

Pavel despre lumesc și despre cruce

„Căci v-am spus de multe ori și vă mai spun și acum, plângând: sunt mulți care se poartă ca vrăjmași ai crucii lui Hristos. Sfârșitul lor va fi pierzarea. Dumnezeul lor este pântecele și slava lor este în rușinea lor și se gândesc la lucrurile de pe pământ.” Filipeni 3:18–19 (Cornilescu). „Fraților, eu nu cred că l-am apucat încă, dar fac un singur lucru: uitând ce este în urma mea și aruncându-mă spre ce este înainte, alerg spre țintă, pentru premiul chemării

cereşti a lui Dumnezeu, în Hristos Isus." Filipeni 3:13–14 (Cornilescu). „În ce mă priveşte, departe de mine gândul să mă laud cu altceva decât cu crucea Domnului nostru Isus Hristos, prin care lumea este răstignită faţă de mine şi eu faţă de lume!" Galateni 6:14 (Cornilescu). „Căci n-am avut de gând să ştiu între voi altceva decât pe Isus Hristos, şi pe El răstignit." 1 Corinteni 2:2 (Cornilescu). „Dacă, deci, aţi înviat împreună cu Hristos, să umblaţi după lucrurile de sus, unde Hristos şade la dreapta lui Dumnezeu. Gândiţi-vă la lucrurile de sus, nu la cele de pe pământ." Coloseni 3:1–2 (Cornilescu). „Să nu vă potriviţi chipului veacului acestuia, ci să vă prefaceţi prin înnoirea minţii voastre, ca să puteţi deosebi bine voia lui Dumnezeu: cea bună, plăcută şi desăvârşită." Romani 12:2 (Cornilescu). „Pentru că noi nu ne uităm la lucrurile care se văd, ci la cele ce nu se văd, căci lucrurile care se văd sunt trecătoare, pe când cele ce nu se văd sunt veşnice." 2 Corinteni 4:18 (Cornilescu). „Căci Dima, din dragoste pentru lumea de acum, m-a părăsit..." 2 Timotei 4:10 (Cornilescu). „Niciun ostaş nu se încurcă cu treburile vieţii, dacă vrea să placă celui ce l-a scris la oaste." 2 Timotei 2:4 (Cornilescu). „Ca să nu lăsăm pe Satana să aibă un câştig de la noi, căci nu suntem în neştiinţă despre planurile lui." 2 Corinteni 2:11 (Cornilescu).

Ioan şi Iacov despre iubirea de lume

„Nu iubiţi lumea, nici lucrurile din lume. Dacă iubeşte cineva lumea, dragostea Tatălui nu este în el. Căci tot ce este în lume: pofta firii pământeşti, pofta ochilor şi lăudăroşia vieţii, nu este de la Tatăl, ci din lume. Şi lumea şi pofta ei trec, dar cine face voia lui Dumnezeu rămâne în veac." 1 Ioan 2:15–17 (Cornilescu). „Suflete preacurvare! Nu ştiţi că prietenia lumii este vrăjmăşie cu Dumnezeu? Aşa că cine vrea să fie prieten cu lumea se face vrăjmaş cu Dumnezeu." Iacov 4:4 (Cornilescu).

Avertismentele lui Hristos

„...Înapoia Mea, Satano, tu eşti o piatră de poticnire pentru Mine! Căci gândurile tale nu sunt gândurile lui Dumnezeu, ci gânduri de ale oamenilor." Matei 16:23 (Cornilescu). „Nu vă strângeţi comori pe pământ, unde le mănâncă moliile şi rugina şi unde le sapă şi le fură hoţii; ci strângeţi-vă comori în cer, unde nu le mănâncă moliile şi rugina şi unde hoţii nu le sapă, nici nu le fură. Pentru că unde este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră." Matei 6:19–21 (Cornilescu). „Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni. Căci sau va urî pe unul şi va iubi pe celălalt; sau va ţine la unul şi va nesocoti pe celălalt: Nu puteţi sluji lui Dumnezeu şi lui Mamona." Matei 6:24 (Cornilescu). „Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu şi neprihănirea Lui, şi toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra." Matei 6:33 (Cornilescu). „Sămânţa căzută între spini este cel ce aude Cuvântul, dar îngrijorările veacului acestuia şi înşelăciunea bogăţiilor îneacă acest Cuvânt şi ajunge neroditor." Matei 13:22 (Cornilescu). „Sămânţa care a căzut între spini îi închipuie pe aceia care, după ce au auzit Cuvântul, îşi văd de drum şi-L lasă să fie înăbuşit de grijile, bogăţiile şi plăcerile vieţii acesteia şi n-aduc rod care să ajungă la coacere." Luca 8:14 (Cornilescu). „Luaţi seama la voi înşivă, ca nu cumva să vi se îngreuieze inimile cu îmbuibare de mâncare şi băutură şi cu îngrijorările vieţii acesteia, şi astfel ziua aceea să vină fără veste asupra voastră." Luca 21:34 (Cornilescu). „...Marto, Marto, pentru multe lucruri te îngrijorezi şi te frământi tu, dar un singur lucru trebuie. Maria şi-a ales partea cea bună, care nu i se va lua." Luca 10:41–42 (Cornilescu). „În adevăr, cum era în zilele dinainte de potop, când mâncau şi beau, se însurau şi se măritau până în ziua când a intrat Noe în corabie şi n-au ştiut nimic, până când a venit potopul şi i-a luat pe toţi, tot aşa va fi şi la venirea Fiului omului." Matei 24:38–39 (Cornilescu). „...Oricine pune mâna pe plug şi se uită înapoi, nu este destoinic pentru Împărăţia lui Dumnezeu." Luca 9:62 (Cornilescu). „Dar toţi, parcă

fuseseră vorbiți, au început să se dezvinovățească. Cel dintâi i-a zis: «Am cumpărat un ogor și trebuie să mă duc să-l văd; rogu-te să mă ierți.» Un altul a zis: «Am cumpărat cinci perechi de boi și mă duc să-i încerc: iartă-mă, te rog.» Un altul a zis: «Tocmai acum m-am însurat și de aceea nu pot veni.»" Luca 14:18–20 (Cornilescu). „Aduceți-vă aminte de nevasta lui Lot." Luca 17:32 (Cornilescu). „Nevasta lui Lot s-a uitat înapoi și s-a prefăcut într-un stâlp de sare." Geneza 19:26 (Cornilescu). „...Ce, un ceas n-ați putut să vegheați împreună cu Mine! Vegheați și rugați-vă, ca să nu cădeți în ispită; duhul, în adevăr, este plin de râvnă, dar carnea este neputincioasă." Matei 26:40–41 (Cornilescu). „De aceea să nu dormim ca ceilalți, ci să veghem și să fim treji." 1 Tesaloniceni 5:6 (Cornilescu).

Neatenți în timp ce vrăjmașul lovea

„Dar, pe când dormeau oamenii, a venit vrăjmașul lui, a semănat neghină între grâu și a plecat." Matei 13:25 (Cornilescu). „În anul următor, pe vremea când porneau împărații la război, David a trimis pe Ioab, cu slujitorii lui și tot Israelul, să pustiască țara lui Amon și să împresoare Raba. Dar David a rămas la Ierusalim. Într-o după-amiază spre seară, David s-a sculat de pe pat și, pe când se plimba pe acoperișul casei împărătești, a zărit de acolo o femeie care se scălda și care era foarte frumoasă la chip." 2 Samuel 11:1–2 (Cornilescu). „Ea l-a adormit pe genunchii ei. Și, chemând un om, a ras cele șapte șuvițe de pe capul lui Samson și a început astfel să-l slăbească. El și-a pierdut puterea." Judecători 16:19 (Cornilescu). „Împăratul Belșațar a făcut un mare ospăț celor o mie de mai-mari ai lui și a băut vin înaintea lor. Și, în cheful vinului, a poruncit să aducă vasele de aur și de argint pe care le luase tatăl său, Nebucadnețar, din Templul de la Ierusalim, ca să bea cu ele împăratul și mai-marii lui, nevestele și țiitoarele lui. Au adus îndată vasele de aur care fuseseră luate din Templu, din Casa lui Dumnezeu din Ierusalim, și au băut din ele împăratul și mai-marii lui, nevestele și țiitoarele lui. Au băut vin și au lăudat pe dumnezeii de aur, de argint, de aramă și de fier, de lemn și de piatră. În clipa aceea, s-au arătat degetele unei mâini de om și au scris în fața sfeșnicului, pe tencuiala zidului palatului împărătesc. Împăratul a văzut această bucată de mână care a scris." Daniel 5:1–5 (Cornilescu). „Dar, chiar în noaptea aceea, Belșațar, împăratul haldeenilor, a fost omorât." Daniel 5:30 (Cornilescu). „«Dar pentru voi a venit oare vremea să locuiți în case căptușite cu tavan, când Casa aceasta este dărâmată?» Așa vorbește acum Domnul oștirilor: «Uitați-vă cu băgare de seamă la căile voastre! Semănați mult și strângeți puțin; mâncați și tot nu vă săturați; beți și tot nu vă potoliți setea; vă îmbrăcați și tot nu vă este cald și cine câștigă o simbrie o pune într-o pungă spartă!»" Hagai 1:4–6 (Cornilescu). „Adunăturii de oameni care se aflau în mijlocul lui Israel i-a venit poftă, ba chiar și copiii lui Israel au început să plângă și să zică: «Cine ne va da carne să mâncăm? Ne aducem aminte de peștii pe care-i mâncam în Egipt și care nu ne costau nimic, de castraveți, de pepeni, de praji, de ceapă și de usturoi. Acum ni s-a uscat sufletul: nu mai este nimic! Ochii noștri nu văd decât mana aceasta.»" Numeri 11:4–6 (Cornilescu). „Din pricina fraților mincinoși, furișați și strecurați printre noi ca să pândească slobozenia pe care o avem în Hristos Isus, cu gând să ne aducă la robie..." Galateni 2:4 (Cornilescu). „Căci s-au strecurat printre voi unii oameni scriși demult pentru osânda aceasta, oameni neevlavioși, care schimbă în desfrânare harul Dumnezeului nostru și tăgăduiesc pe singurul nostru Stăpân și Domn, Isus Hristos." Iuda 4 (Cornilescu).

Cu ochii ațintiți

„Abate-mi ochii de la vederea lucrurilor deșarte, înviorează-mă în calea Ta!” Psalmul 119:37 (Cornilescu). „Ochii tăi să privească drept și pleoapele tale să caute drept înaintea ta!” Proverbele 4:25 (Cornilescu).

Biserica primară

„Acum nu mai merg la circ ca să văd un câine alergând după un iepure; dar dacă din întâmplare trec pe lângă o asemenea goană pe câmp, poate că ea mă abate chiar de la vreun gând serios... Cum se face că, atunci când stau acasă, o șopârlă care prinde muște sau un păianjen care le încurcă atunci când se năpustesc în plasele lui îmi țin adesea atenția legată?... atunci rugăciunile noastre sunt adesea întrerupte și tulburate de aceasta...” Augustin, *Confesiuni* 10.35.57, trad. J. G. Pilkington, în *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria 1, vol. 1, ed. Philip Schaff (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (tradus din textul englez al NPNF1 1).

11

„Să nu ai alți dumnezei afară de Mine. Să nu-ți faci chip cioplit, nici vreo înfățișare a lucrurilor care sunt sus în ceruri sau jos pe pământ sau în apele mai de jos decât pământul. Să nu te închini înaintea lor și să nu le slujești, căci Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu gelos, care pedepsesc nelegiuirea părinților în copii până la al treilea și la al patrulea neam al celor ce Mă urăsc...” Exodul 20:3–5 (Cornilescu). „Șadrac, Meșac și Abed-Nego au răspuns împăratului Nebucadnețar: «Noi n-avem nevoie să-ți răspundem la cele de mai sus. Iată, Dumnezeul nostru, căruia Îi slujim, poate să ne scoată din cuptorul aprins și ne va scoate din mâna ta, împărate. Și, chiar de nu ne va scoate, să știi, împărate, că nu vom sluji dumnezeilor tăi și nici nu ne vom închina chipului de aur pe care l-ai înălțat!»” Daniel 3:16–18 (Cornilescu). „Într-o zi anumită, Irod s-a îmbrăcat cu hainele lui împărătești, a șezut pe scaunul lui împărătesc și le vorbea. Norodul a strigat: «Glas de Dumnezeu, nu de om!» Îndată l-a lovit un înger al Domnului, pentru că nu dăduse slavă lui Dumnezeu. Și a murit mâncat de viermi.” Faptele apostolilor 12:21–23 (Cornilescu). „Și au început să se închine balaurului, pentru că dăduse puterea lui fiarei. Și au început să se închine fiarei, zicând: «Cine se poate asemăna cu fiara și cine se poate lupta cu ea?»” Apocalipsa 13:4 (Cornilescu). „I s-a dat putere să dea suflare icoanei fiarei, ca icoana fiarei să vorbească și să facă să fie omorâți toți cei ce nu se vor închina icoanei fiarei.” Apocalipsa 13:15 (Cornilescu). „De aceea, preaiubiții mei, fugiți de închinarea la idoli.” 1 Corinteni 10:14 (Cornilescu). „Copilașilor, păziți-vă de idoli. Amin.” 1 Ioan 5:21 (Cornilescu). „«Ale Cezarului», I-au răspuns ei. Atunci, El le-a zis: «Dați dar Cezarului ce este al Cezarului, și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu!»” Matei 22:21 (Cornilescu). „Ce rău este să spui: Doamne Cezar, și să aduci jertfă...” *Martiriul Sfântului Policarp*, cap. 8, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1). „Jură pe norocul lui Cezar; pocăiește-te și spune: Pieriți, ateilor!” ... „Optzeci și șase de ani L-am slujit, și El nu mi-a făcut niciodată vreun rău...” *Martiriul Sfântului Policarp*, cap. 9, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1).

Mărturia unui guvernator roman (izvor antic necreștin)

„Cei care tăgăduiau că sunt sau că au fost creștini, după ce chemau zeii cu cuvinte dictate de mine, aduceau rugăciune cu tămâie și vin chipului tău, pe care poruncisem să fie adus în acest scop împreună cu statuile zeilor, și pe deasupra Îl blestemau pe Hristos – lucruri pe care, se spune, cei care sunt cu adevărat creștini nu pot fi siliți să le

facă niciunul...” Pliniu cel Tânăr, *Scrisori* 10.96, către împăratul Traian (în jurul anului 112 d.Hr.), traducere engleză publicată de James J. O’Donnell, Georgetown University, faculty.georgetown.edu/jod/texts/pliny.html (traducătorul nu este menționat pe pagină) (tradus din textul englez publicat de O’Donnell).

12

„Dacă varsă cineva sângele omului, și sângele lui să fie vărsat de om, căci Dumnezeu a făcut pe om după chipul Lui.” Geneza 9:6 (Cornilescu). „Să nu ucizi.” Exodul 20:13 (Cornilescu). „Șase lucruri urăște Domnul și chiar șapte Îi sunt urâte: ochii trufași, limba mincinoasă, mâinile care varsă sânge nevinovat...” Proverbele 6:16–17 (Cornilescu). „Și-au jertfit fiii și fiicele la idoli, au vărsat sânge nevinovat, sângele fiilor și fiicelor lor, pe care i-au jertfit idolilor din Canaan, și țara a fost spurcată astfel prin omoruri.” Psalmul 106:37–38 (Cornilescu). „Pentru că M-au părăsit, au spurcat locul acesta, au adus în el tămâie altor dumnezei pe care nu-i cunoșteau nici ei, nici părinții lor, nici împărații lui Iuda și au umplut locul acesta cu sânge nevinovat. Au zidit și înălțimi lui Baal, ca să ardă pe copiii lor în foc ca arderi-de-tot lui Baal – lucru pe care nici nu-l poruncisem, nici nu-l rânduisem și nici nu-Mi trecuse prin minte...” Ieremia 19:4–5 (Cornilescu). „Tu mi-ai întocmit rărunchii, Tu m-ai țesut în pântecele mamei mele: Te laud că sunt o făptură așa de minunată. Minunate sunt lucrările Tale și ce bine vede sufletul meu lucrul acesta! Trupul meu nu era ascuns de Tine când am fost făcut într-un loc tainic, țesut în chip ciudat, ca în adâncimile pământului. Când nu eram decât un plod fără chip, ochii Tăi mă vedeau și în cartea Ta erau scrise toate zilele care-mi erau rânduite, mai înainte de a fi fost vreuna din ele.” Psalmul 139:13–16 (Cornilescu). „«Mai înainte ca să te fi întocmit în pântecele mamei tale te cunoșteam și mai înainte ca să fi ieșit tu din pântecele ei, Eu te pusesem deoparte și te făcusem proroc al neamurilor.»” Ieremia 1:5 (Cornilescu). „...să nu ucizi copilul prin avort și nici să nu omori ce s-a zămislit...” *Didahia*, cap. 2, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 7 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (tradus din textul englez al ANF 7). „Ei se căsătoresc, ca toți [ceilalți]; nasc copii, dar nu își nimicesc pruncii.” *Epistola către Diognet*, cap. 5, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1). „Și dacă spunem că acele femei care folosesc leacuri pentru a provoca avortul săvârșesc o ucidere și vor avea de dat socoteală lui Dumnezeu pentru avort, pe ce temei am săvârși noi o ucidere?” Atenagora Atenianul, *Solie în favoarea creștinilor*, cap. 35, trad. B. P. Pratten, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 2 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 2).

13

„În bucuria inimii lor, au zis: «Chemați pe Samson, ca să ne desfăteze!» Au scos pe Samson din temniță și el a jucat înaintea lor. L-au așezat între stâlpi.” Judecători 16:25 (Cornilescu). „Căci parcă Dumnezeu a făcut din noi, apostolii, oamenii cei mai de pe urmă, niște osândiți la moarte, fiindcă am ajuns o priveliște pentru lume, îngeri și oameni.” 1 Corinteni 4:9 (Cornilescu). „Aduceți-vă aminte de zilele de la început, când, după ce ați fost luminați, ați dus o mare luptă de suferințe: pe de o parte, erați puși ca priveliște în mijlocul ocărilor și necazurilor și, pe de alta, v-ați făcut părtași cu aceia care aveau aceeași soartă ca voi.” Evrei 10:32–33 (Cornilescu). „Honorius, care a moștenit împărăția Europei, a pus capăt luptelor de gladiatori care se țineau de multă vreme la Roma. Prilejul pentru aceasta a izvorât din următoarea împrejurare. Un om cu numele Telemah îmbrățișase viața ascetică. El pornise din Răsărit și din această pricină venise la Roma. Acolo, pe când se înfățișa spectacolul cel urâcios, a intrat

el însuși în stadion și, coborând în arenă, a încercat să-i oprească pe oamenii care își mânuiau armele unii împotriva altora. Privitorii măcelului s-au mâniat și, insuflați de furia nebună a demonului care se desfată în acele fapte sângeroase, l-au ucis cu pietre pe făcătorul de pace. Când minunatul împărat a fost înștiințat de aceasta, l-a numărat pe Telemah în șirul mucenicilor biruitori și a pus capăt acelui spectacol nelegiuit." Teodoret, *Istoria bisericească* 5.26, în *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria a 2-a, vol. 3, ed. Philip Schaff și Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1892) (tradus din textul englez al NPNF2 3). „Căci, îndată ce a văzut sângele acela, a sorbit odată cu el un fel de sălbăticie; și nu și-a întors privirea, ci și-a ațintit ochii, sorbind nebunia fără să-și dea seama, și se desfăta de lupta cea vinovată și se îmbăta de distracția sângeroasă." Augustin, *Confesiuni* 6.8.13, trad. J. G. Pilkington, în *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria 1, vol. 1, ed. Philip Schaff (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (tradus din textul englez al NPNF1 1). „Dar noi, socotind că a vedea un om dat morții este cam totuna cu a-l ucide, ne-am lepădat de asemenea spectacole." Atenagora Atenianul, *Solie în favoarea creștinilor*, cap. 35, trad. B. P. Pratten, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 2 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 2).

14

„Așa vorbește Domnul: «Pentru trei nelegiuiri ale lui Israel, ba pentru patru, nu-Mi schimb hotărârea, pentru că au vândut pe cel neprihănit pe bani și pe sărac pe o pereche de încălțăminte. Ei doresc să vadă țărâna pământului pe capul celor sărmani și calcă în picioare dreptul celor nenorociți. Fiul și tatăl se duc la aceeași fată, ca să pângărească Numele Meu cel sfânt»..." Amos 2:6–7 (Cornilescu). „De aceea, pentru că pe sărac îl călcați în picioare și luați daruri de grâu de la el, măcar că ați zidit case de piatră cioplită, nu le veți locui; măcar că ați sădit vii foarte bune, nu veți bea din vinul lor! Căci eu știu că nelegiuirile voastre sunt multe și că păcatele voastre sunt fără număr: asupriți pe cel drept, luați mită și călcați în picioare la poarta cetății dreptul săracilor." Amos 5:11–12 (Cornilescu). „Cine asuprește pe sărac batjocorește pe Ziditorul său, dar cine are milă de cel lipsit cinstește pe Ziditorul său." Proverbele 14:31 (Cornilescu). „Nu despuia pe sărac, pentru că este sărac, și nu asupri pe nenorocitul care stă la poartă! Căci Domnul le va apăra pricina lor și va despuia viața celor ce-i despoaie." Proverbele 22:22–23 (Cornilescu). „Domnul intră la judecată cu bătrânii poporului Său și cu mai-marii lui: «Voi ați mâncat via! Prada luată de la sărac este în casele voastre! Cu ce drept călcați voi în picioare pe poporul Meu și apăsați pe săraci?» zice Domnul Dumnezeul oștirilor." Isaia 3:14–15 (Cornilescu). „Ascultați acum voi, bogaților! Plângeți și tânguiți-vă din pricina nenorocirilor care au să vină peste voi. Bogățiile voastre au putrezit și hainele voastre sunt roase de molii. Aurul și argintul vostru au ruginit; și rugina lor va fi o dovadă împotriva voastră: ca focul are să vă mănânce carnea! V-ați strâns comori în zilele din urmă! Iată că plata lucrătorilor care v-au secerat câmpiile și pe care le-ați oprit-o prin înșelăciune, strigă! Și strigătele secerătorilor au ajuns la urechile Domnului oștirilor." Iacov 5:1–4 (Cornilescu). „Cei ce vor să se îmbogățească, dimpotrivă, cad în ispită, în laț și în multe pofte nesăbuite și vătămătoare, care cufundă pe oameni în prăpăd și pierzare. Căci iubirea de bani este rădăcina tuturor relelor; și unii, care au umblat după ea, au rătăcit de la credință și s-au străpuns singuri cu o mulțime de chinuri." 1 Timotei 6:9–10 (Cornilescu).

Biserica primară

„Să nu te întorci de la cel lipsit, ci să împarți toate lucrurile cu fratele tău..." *Didahia*, cap. 4, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 7 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886)

(tradus din textul englez al ANF 7). „Așadar, în loc de pământuri, cumpărați suflete necăjite, după cum poate fiecare, și cercetați văduvele și orfanii, și nu-i treceți cu vederea; și cheltuiți-vă bogăția și toate agoniselile voastre, pe care le-ați primit de la Domnul, pe asemenea pământuri și case. Căci pentru aceasta v-a îmbogățit Stăpânul, ca să-I faceți aceste slujiri...” *Păstorul lui Herma*, Pilda 1, trad. F. Crombie, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 2 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 2).

Documente papale

„A-l păgubi pe cineva de plata care i se cuvine este o mare nelegiuire, care strigă la mânia răzbunătoare a Cerului.” Leon al XIII-lea, *Rerum Novarum*, scrisoare enciclică despre capital și muncă, 15 mai 1891, secț. 20 (Vatican: Libreria Editrice Vaticana), vatican.va (tradus din textul englez). În aceeași secțiune, enciclica osândește orice încercare „de a face presiune asupra celor nevoiași și lipsiți, de dragul câștigului” și afirmă că „a-și strânge câștigul din nevoia altuia” „este osândit de toate legile, omenești și dumnezeiești”. Ibidem.

15

„Cine va fura un om și-l va vinde sau îl va ține în mâinile lui să fie pedepsit cu moartea.” Exodul 21:16 (Cornilescu). „Dacă se va găsi cineva care să fi furat pe vreunul din frații lui, pe vreunul din copiii lui Israel, și să-l fi făcut rob sau să-l fi vândut, hoțul acela să fie pedepsit cu moartea. Să curățești astfel răul din mijlocul tău.” Deuteronomul 24:7 (Cornilescu). „Căci știm că Legea nu este făcută pentru cel neprihănit, ci pentru cei fărădelege și nesupuși, pentru cei nelegiuiți și păcătoși, pentru cei fără evlavie, necurați, pentru ucigătorii de tată și ucigătorii de mamă, pentru ucigătorii de oameni, pentru curvari, pentru sodomiți, pentru vânzătorii de oameni, pentru cei mincinoși, pentru cei ce jură strâmb și pentru orice este împotriva învățăturii sănătoase –...” 1 Timotei 1:9–10 (Cornilescu). „Negustorii pământului o plâng și o jelesc, pentru că nimeni nu le mai cumpără marfa: marfă de aur, de argint, de pietre scumpe, de mărgăritare, de in subțire, de purpură, de mătase și de stacojiu; nici feluritele lor soiuri de lemn de tiin, tot felul de vase de fildeș, tot felul de vase de lemn foarte scump, de aramă, de fier și de marmură; nici scorțișoara, nici mirodeniile, nici miroznele, nici mirul, nici tămâia, nici vinul, nici untdelemnul, nici făina bună de tot, nici grâul, nici boii, nici oile, nici caii, nici căruțele, nici robii, nici sufletele oamenilor.” Apocalipsa 18:11–13 (Cornilescu). „Nu mai este nici iudeu, nici grec; nu mai este nici rob, nici slobod; nu mai este nici parte bărbătească, nici parte femeiască, fiindcă toți sunteți una în Hristos Isus.” Galateni 3:28 (Cornilescu). „Dar nu ca pe un rob, ci mult mai presus decât pe un rob: ca pe un frate preaiubit mai ales de mine și cu atât mai mult de tine, fie în chip firesc, fie în Domnul!” Filimon 1:16 (Cornilescu). „«Mi-am cumpărat robi și roabe.» Osândești la robie ființe omenești a căror fire este liberă și înzestrată cu voință liberă. ... Pentru câți oboli ai prețuit chipul lui Dumnezeu?” Grigorie de Nyssa, *Omilii la Ecclesiast* 4, trad. Andrew Maguire, Early Church Texts (earlychurchtexts.com) (tradus din textul englez al lui Maguire).

16

„Să nu fie la tine nimeni care să-și treacă pe fiul sau pe fiica lui prin foc, nimeni care să aibă meșteșugul de ghicitor, de cititor în stele, de vestitor al viitorului, de vrăjitor, de descântător, nimeni care să întrebe pe cei ce cheamă duhurile sau dau cu ghiocul, nimeni care să întrebe pe morți. Căci oricine face aceste lucruri este o urâciune înaintea Domnului și din pricina acestor lucruri va izgoni Domnul Dumnezeul tău pe aceste neamuri dinaintea

ta." Deuteronomul 18:10–12 (Cornilescu). „Să nu vă duceți la cei ce cheamă duhurile morților, nici la vrăjitori: să nu-i întrebați, ca să nu vă spurcați cu ei. Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru." Leviticul 19:31 (Cornilescu). „Dacă vi se zice însă: «Întrebați pe cei ce cheamă morții și pe cei ce spun viitorul, care șoptesc și bolborosesc!», răspundeți: «Nu va întreba oare un popor pe Dumnezeul său? Va întreba el pe cei morți pentru cei vii?»" Isaia 8:19 (Cornilescu). „Căci neascultarea este tot atât de vinovată ca ghicirea, și împotrivirea nu este mai puțin vinovată decât închinarea la idoli și terafimii. Fiindcă ai lepădat Cuvântul Domnului, te leapădă și El ca împărat." 1 Samuel 15:23 (Cornilescu). „Și unii din cei ce făcuseră vrăjitorii și-au adus cărțile și le-au ars înaintea tuturor; prețul lor s-a socotit la cincizeci de mii de arginți." Faptele apostolilor 19:19 (Cornilescu). „Și faptele firii pământești sunt cunoscute și sunt acestea: preacurvia, curvia, necurăția, desfrânarea, închinarea la idoli, vrăjitoria, vrăjbile, certurile, zavistiile, mâniile, neînțelegerile, dezbinările, certurile de partide, pizmele, uciderile, bețiile, îmbuibările și alte lucruri asemănătoare cu acestea. Vă spun mai dinainte, cum am mai spus, că cei ce fac astfel de lucruri nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu." Galateni 5:19–21 (Cornilescu). „Dar cât despre fricoși, necredincioși, scârboși, ucigași, curvari, vrăjitori, închinătorii la idoli și toți mincinoșii, partea lor este în iazul care arde cu foc și cu pucioasă, adică moartea a doua." Apocalipsa 21:8 (Cornilescu). „Copilul meu, nu fi cititor în semne, căci aceasta duce la idolatrie; nici descântător, nici astrolog..." *Didahia*, cap. 3, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 7 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (tradus din textul englez al ANF 7). „Cei care fac parte din preoție sau din cler să nu fie magi, descântători, matematicieni sau astrologi; nici să nu facă ceea ce se numesc amulete, care sunt lanțuri pentru propriile lor suflete. Iar pe cei care le poartă poruncim să fie scoși afară din Biserică." Sinodul de la Laodiceea, canonul 36, trad. Henry R. Percival, în *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria a 2-a, vol. 14, ed. Philip Schaff și Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1900) (tradus din textul englez al NPNF2 14).

Catehismul

„Toate formele de ghicire trebuie respinse: recurgerea la Satana sau la demoni, chemarea morților sau alte practici despre care se presupune în mod greșit că «dezvăluie» viitorul. Consultarea horoscoapelor, astrologia, chiromanția, tâlcuirea semnelor și a sorților, fenomenele de clarviziune și recurgerea la mediumi ascund toate o dorință de putere asupra timpului, a istoriei și, în cele din urmă, asupra altor ființe omenești, precum și dorința de a-și face binevoitoare puterile ascunse. Ele contrazic cinstea, respectul și teama iubitoare pe care le datorăm numai lui Dumnezeu." *Catechism of the Catholic Church*, ed. a 2-a (Vatican: Libreria Editrice Vaticana, 1997), par. 2116 (tradus din textul englez).

17

„Atunci, cuvântul Domnului a vorbit lui Ilie, Tișbitul, astfel: «Scoală-te și coboară-te înaintea lui Ahab, împăratul lui Israel, la Samaria; iată-l, este în via lui Nabot, unde s-a coborât s-o ia în stăpânire. Să-i spui: 'Așa vorbește Domnul: «Nu ești tu un ucigaș și un hoț?»' Și să-i mai spui: 'Așa vorbește Domnul: «Chiar în locul unde au lins câinii sângele lui Nabot vor linge câinii și sângele tău.»'»" 1 Împărați 21:17–19 (Cornilescu). „Căpeteniile lui sunt în mijlocul lui ca niște lupi care își sfâșie prada; varsă sânge, pierd sufletele numai ca să-și potolească lăcomia de bani." Ezechiel 22:27 (Cornilescu). „Am zis: «Ascultați, căpetenii ale lui Iacov și mai-mari ai casei lui Israel! Nu este datoria voastră să cunoașteți dreptatea? Și totuși voi urâți binele și iubiți răul, le jupuiți pielea și carnea de pe oase! După ce au mâncat carnea poporului Meu, după ce-i jupoaie pielea și-i sfărâmă oasele, îl

fac bucăți ca ceea ce se fierbe într-o oală, ca și carnea dintr-un cazan.»” Mica 3:1–3 (Cornilescu). „Împărații pământului se răscoală și domnitorii se sfătuiesc împreună împotriva Domnului și împotriva Unsului Său, zicând: «Să le rupem legăturile și să scăpăm de lanțurile lor!» Cel ce șade în ceruri râde, Domnul Își bate joc de ei.” Psalmul 2:2–4 (Cornilescu). „Fiind, așadar, înlăturată dreptatea, ce sunt împărățiile decât mari tâlhării?” Augustin, *Cetatea lui Dumnezeu* 4.4, trad. Marcus Dods, în *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria 1, vol. 2, ed. Philip Schaff (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1887) (tradus din textul englez al NPNF1 2). „Nu îndrăznesc să aduc jertfa dacă ai de gând să fii de față.” Ambrozie al Milanului, Epistola 51.13, către împăratul Teodosie, trad. H. de Romestin, în *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria a 2-a, vol. 10, ed. Philip Schaff și Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1896) (tradus din textul englez al NPNF2 10).

18

„Când a văzut Simon că Duhul Sfânt era dat prin punerea mâinilor apostolilor, le-a dat bani și a zis: «Dați-mi și mie puterea aceasta, pentru ca, peste oricine-mi voi pune mâinile, să primească Duhul Sfânt.» Dar Petru i-a zis: «Banii tăi să piară împreună cu tine, pentru că ai crezut că darul lui Dumnezeu s-ar putea căpăta cu bani! Tu n-ai nici parte, nici sorț în toată treaba aceasta, căci inima ta nu este curată înaintea lui Dumnezeu.»” Faptele apostolilor 8:18–21 (Cornilescu). „Fiul omului, proorocește împotriva păstorilor sufletești ai lui Israel! Proorocește și spune-le lor, păstorilor: ‘Așa vorbește Domnul Dumnezeu: «Vai de păstorii lui Israel, care se pasc pe ei înșiși! Nu trebuie păstorii să pască turma? Voi mâncați grăsimea, vă îmbrăcați cu lâna, tăiați ce e gras, dar nu pașteți oile. Nu întăriți pe cele slabe, nu vindecați pe cea bolnavă, nu legați pe cea rănită, n-aduceți înapoi pe cea rătăcită, nu căutați pe cea pierdută, ci le stăpâniți cu asuprire și cu asprime!»’” Ezechiel 34:2–4 (Cornilescu). „Căpeteniile cetății judecă pentru daruri, preoții lui învață pe popor pentru plată și prorocii lui prorocesc pe bani și mai îndrăznesc apoi să se bizuie pe Domnul și zic: «Oare nu este Domnul în mijlocul nostru? Nu ne poate atinge nicio nenorocire!»” Mica 3:11 (Cornilescu). „Păstoriți turma lui Dumnezeu, care este sub paza voastră, nu de silă, ci de bunăvoie, după voia lui Dumnezeu; nu pentru un câștig mârșav, ci cu lepădare de sine; nu ca și cum ați stăpâni peste cei ce v-au căzut la împărțeală, ci făcându-vă pilde turmei.” 1 Petru 5:2–3 (Cornilescu). „Căci episcopul, ca econom al lui Dumnezeu, trebuie să fie fără prihană, nu încăpățânat, nici mânios, nici dedat la vin, nici bătăuș, nici lacom de câștig mârșav...” Tit 1:7 (Cornilescu). „Isus a intrat în Templul lui Dumnezeu. A dat afară pe toți cei ce vindeau și cumpărau în Templu, a răsturnat mesele schimbătorilor de bani și scaunele celor ce vindeau porumbei și le-a zis: «Este scris: ‘Casa Mea se va chema o casă de rugăciune.’ Dar voi ați făcut din ea o peșteră de tâlhari.»” Matei 21:12–13 (Cornilescu). „Întrucât mulți dintre cei înscriși în cler, urmând lăcomiei și poftei de câștig, au uitat dumnezeiasca Scriptură, care zice: «Nu și-a dat banii cu camătă», și, împrumutând bani, cer a suta parte din sumă [ca dobândă lunară], sfântul și marele Sinod socotește drept ca, dacă după această hotărâre cineva va fi găsit luând camătă, fie că o face printr-o tranzacție ascunsă, fie altfel, cum ar fi cerând întregul și jumătate pe deasupra, fie folosind orice alt vicleșug pentru câștig urât, să fie caterisit din cler și numele lui să fie șters de pe listă.” Sinodul I Ecumenic de la Niceea (325), canonul 17, trad. Henry R. Percival, în *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria a 2-a, vol. 14, ed. Philip Schaff și Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1900) (tradus din textul englez al NPNF2 14). „Dacă vreun episcop săvârșește o hirotonie pentru bani și pune în vânzare harul care nu se poate vinde, și hirotonește pentru bani un episcop, un horepiscop, un preot sau un diacon ori pe altcineva dintre cei numărați în cler; sau numește pentru bani un econom, un apărător sau un paramonar, ori pe oricare alt slujitor bisericesc, pentru câștig personal josnic, [să-și piardă] cel care a încercat aceasta și a fost dovedit

vinovat propriul rang...” Sinodul de la Calcedon (451), canonul 2, în *Decrees of the Ecumenical Councils*, ed. Norman P. Tanner, vol. 1 (London: Sheed & Ward; Washington, DC: Georgetown University Press, 1990), după textul reprodus pe papalencyclicals.net (tradus din textul englez). (Textul online are „led him”; corectat între paranteze drepte.)

19

„Vă îndemn, fraților, pentru Numele Domnului nostru Isus Hristos, să aveți toți același fel de vorbire, să n-aveți dezbinări între voi, ci să fiți uniți în chip desăvârșit într-un gând și o simțire.” 1 Corinteni 1:10 (Cornilescu). „Și Mă rog nu numai pentru ei, ci și pentru cei ce vor crede în Mine prin cuvântul lor. Mă rog ca toți să fie una, cum Tu, Tată, ești în Mine, și Eu în Tine; ca și ei să fie una în Noi, pentru ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis.” Ioan 17:20–21 (Cornilescu). „Și căutați să păstrați unirea Duhului prin legătura păcii. Este un singur trup, un singur Duh, după cum și voi ați fost chemați la o singură nădejde a chemării voastre. Este un singur Domn, o singură credință, un singur botez. Este un singur Dumnezeu și Tată al tuturor, care este mai presus de toți, care lucrează prin toți și care este în toți.” Efeseni 4:3–6 (Cornilescu). „Pentru că tot lumești sunteți. În adevăr, când între voi sunt zavistii, certuri și dezbinări, nu sunteți voi lumești și nu trăiți voi în felul celorlalți oameni?” 1 Corinteni 3:3 (Cornilescu). „De ce sunt între voi certuri și tulburări, și dezbinări, și schisme, și războaie? ... De ce despărțim și sfâșiem mădularele lui Hristos și ridicăm ceartă împotriva propriului nostru trup și am ajuns la o asemenea culme a nebuniei încât să uităm că «suntem mădulare unii altora»?” Clement Romanul, *Epistola întâi către Corinteni*, cap. 46, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1). „Nu mai poate avea pe Dumnezeu de Tată cel ce nu are Biserica drept mamă.” Ciprian al Cartaginei, *Despre unitatea Bisericii*, secț. 6, trad. Ernest Wallis, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 5 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (tradus din textul englez al ANF 5). „...cămașa Domnului Isus Hristos nu este deloc împărțită, nici tăiată, ci este primită ca un veșmânt întreg și este stăpânită ca o haină nevătămată și neîmpărțită de cei care aruncă sorți pentru veșmântul lui Hristos...” Ciprian al Cartaginei, *Despre unitatea Bisericii*, secț. 7, trad. Ernest Wallis, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 5 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (tradus din textul englez al ANF 5).

20

„De aceea, pe oricine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și Eu înaintea Tatălui Meu, care este în ceruri; dar de oricine se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu înaintea Tatălui Meu, care este în ceruri.” Matei 10:32–33 (Cornilescu). „Atunci vă vor da să fiți chinuiți și vă vor omorî; și veți fi urâți de toate neamurile pentru Numele Meu. Atunci, mulți vor cădea, se vor vinde unii pe alții și se vor urî unii pe alții.” Matei 24:9–10 (Cornilescu). „Petru a răspuns: «Omule, nu știu ce zici.» Chiar în clipa aceea, pe când vorbea el încă, a cântat cocoșul. Domnul S-a întors și S-a uitat țintă la Petru. Și Petru și-a adus aminte de vorba pe care i-o spusese Domnul: «Înainte ca să cânte cocoșul, te vei lepăda de Mine de trei ori.» Și a ieșit afară și a plâns cu amar.” Luca 22:60–62 (Cornilescu). „Și cel neprihănit va trăi prin credință, dar, dacă dă înapoi, sufletul Meu nu găsește plăcere în el. Noi însă nu suntem din aceia care dau înapoi ca să se piardă, ci din aceia care au credință pentru mântuirea sufletului.” Evrei 10:38–39 (Cornilescu). „Știu unde locuiești: acolo unde este scaunul de domnie al Satanei. Tu ții Numele Meu și n-ai lepădat credința Mea nici chiar în zilele acelea când Antipa, martorul Meu credincios, a fost

ucis la voi, acolo unde locuiește Satana." Apocalipsa 2:13 (Cornilescu). „Îndată, la primele cuvinte ale vrăjmașului care amenința, cei mai mulți dintre frați și-au trădat credința și au fost doborâți, nu de năvala prigoanei, ci s-au doborât singuri printr-o cădere de bunăvoie." Ciprian al Cartaginei, *Despre cei căzuți*, secț. 7, trad. Ernest Wallis, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 5 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (tradus din textul englez al ANF 5). „Ei într-adevăr n-au așteptat să fie prinși ca să urce, nici să fie cercetați ca să se lepede. Au alergat la piață de bunăvoia lor..." Ciprian al Cartaginei, *Despre cei căzuți*, secț. 8, trad. Ernest Wallis, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 5 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1886) (tradus din textul englez al ANF 5).

Mărturia unui guvernator roman (izvor antic necreștin)

„Cei care tăgăduiau că sunt sau că au fost creștini, după ce chemau zeii cu cuvinte dictate de mine, aduceau rugăciune cu tămâie și vin chipului tău, pe care poruncisem să fie adus în acest scop împreună cu statuile zeilor, și pe deasupra Îl blestemau pe Hristos – lucruri pe care, se spune, cei care sunt cu adevărat creștini nu pot fi siliți să le facă niciunul..." Pliniu cel Tânăr, *Scrisori* 10.96, către împăratul Traian (în jurul anului 112 d.Hr.), traducere engleză publicată de James J. O'Donnell, Georgetown University, faculty.georgetown.edu/jod/texts/pliny.html (traducătorul nu este menționat pe pagină) (tradus din textul englez publicat de O'Donnell).

21

„Când un om aude Cuvântul privitor la Împărăție și nu-l înțelege, vine cel rău și răpește ce a fost semănat în inima lui. Aceasta este sămânța căzută lângă drum." Matei 13:19 (Cornilescu). „Cei înfățișați prin sămânța căzută lângă drum sunt aceia în care este semănat Cuvântul, dar, după ce l-au auzit, vine Satana îndată și ia Cuvântul semănat în ei." Marcu 4:15 (Cornilescu). „Și dacă Evanghelia noastră este acoperită, este acoperită pentru cei ce sunt pe calea pierzării, a căror minte necredincioasă a orbit-o dumnezeul veacului acestuia, ca să nu vadă strălucind lumina Evangheliei slavei lui Hristos, care este chipul lui Dumnezeu." 2 Corinteni 4:3–4 (Cornilescu). „Astfel, o dată și chiar de două ori, am voit (eu, Pavel, cel puțin) să venim la voi, dar ne-a împiedicat Satana." 1 Tesaloniceni 2:18 (Cornilescu). „Dar Elima, vrăjitorul – căci așa se tâlcuiește numele lui –, le stătea împotrivă și căuta să abată pe dregător de la credință." Faptele apostolilor 13:8 (Cornilescu). „El mi-a zis: «Daniele, nu te teme de nimic! Căci cuvintele tale au fost ascultate din cea dintâi zi, când ți-ai pus inima ca să înțelegi și să te smerești înaintea Dumnezeului tău, și tocmai din pricina cuvintelor tale vin eu acum! Dar căpetenia împărăției Persiei mi-a stat împotrivă douăzeci și una de zile, și iată că Mihail, una din căpeteniile cele mai de seamă, mi-a venit în ajutor și am ieșit biruitor acolo, lângă împărații Persiei. Acum vin să-ți fac cunoscut ce are să se întâmple poporului tău în vremurile de apoi, căci vedenia este cu privire tot la acele vremuri îndepărtate.»" Daniel 10:12–14 (Cornilescu).

22

Cuvântul „Biserica" înseamnă aici nu numai bisericile organizate, ci și pe credincioșii luați fiecare în parte, care sunt, fiecare în parte, o parte a trupului lui Hristos. „Căci, după cum trupul este unul și are multe mădulare și după cum toate mădularele trupului, măcar că sunt mai multe, sunt un singur trup, tot așa este și Hristos. Noi toți, în adevăr, am fost botezați de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup, fie iudei, fie greci, fie robi, fie slobozi, și toți am fost adăpați dintr-un singur Duh." 1 Corinteni 12:12–13 (Cornilescu). „Voi sunteți trupul lui Hristos și fiecare, în parte, mădularele lui." 1 Corinteni 12:27 (Cornilescu). „Tot așa și noi, care suntem mulți,

alcătuim un singur trup în Hristos, dar fiecare în parte suntem mădulare unii altora." Romani 12:5 (Cornilescu). „El I-a pus totul sub picioare și L-a dat căpetenie peste toate lucrurile Bisericii, care este trupul Lui, plinătatea Celui ce împlinește totul în toți." Efeseni 1:22–23 (Cornilescu). „El este Capul trupului, al Bisericii. El este începutul, Cel Întâi Născut dintre cei morți, pentru ca în toate lucrurile să aibă întâietate." Coloseni 1:18 (Cornilescu). „Și voi, ca niște pietre vii, sunteți zidiți ca să fiți o casă duhovnicească, o preoție sfântă, și să aduceți jertfe duhovnicești plăcute lui Dumnezeu, prin Isus Hristos." 1 Petru 2:5 (Cornilescu).

Biserica primară

„Oriunde se va arăta episcopul, acolo să fie și mulțimea [poporului]; după cum, oriunde este Isus Hristos, acolo este Biserica sobornicească." Ignatie al Antiohiei, *Epistola către smirneni*, cap. 8, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1).

23

„Căci, dacă vei tăcea acum, ajutorul și izbăvirea vor veni din altă parte pentru iudei, și tu și casa tatălui tău veți pieri. Și cine știe dacă nu pentru o vreme ca aceasta ai ajuns la împărăție?" Estera 4:14 (Cornilescu). „Din fiii lui Isahar, care se pricepeau în înțelegerea vremurilor și știau ce trebuia să facă Israel..." 1 Cronici 12:32 (Cornilescu). „...Fățarnicilor, fața cerului știți s-o deosebiți, și semnele vremurilor nu le puteți deosebi?" Matei 16:3 (Cornilescu). „Strigă în gura mare, nu te opri! Înalță-ți glasul ca o trâmbiță și vestește poporului Meu nelegiuirile lui, casei lui Iacov păcatele ei!" Isaia 58:1 (Cornilescu). „Fiul omului, te pun păzitor peste casa lui Israel. Când vei auzi un cuvânt care va ieși din gura Mea, să-i înștiințezi din partea Mea!" Ezechiel 3:17 (Cornilescu). „Dacă însă străjerul va vedea venind sabia și nu va suna din trâmbiță și dacă poporul nu va fi înștiințat și va veni sabia și va răpi viața vreunui om, omul acela va pieri din pricina nelegiuirii lui, dar voi cere sângele lui din mâna străjerului." Ezechiel 33:6 (Cornilescu).

24

Porunca lui Hristos de a scrie bisericilor

„...Eu sunt Alfa și Omega, Cel dintâi și Cel de pe urmă. Ce vezi, scrie într-o carte și trimite-o celor șapte Biserici: la Efes, Smirna, Pergam, Tiatira, Sardes, Filadelfia și Laodiceea." Apocalipsa 1:11 (Cornilescu). Acesta este cel mai puternic citat în această privință: Hristos Însuși poruncește ca scrierile să fie trimise unor biserici anume dintr-o regiune, numite una câte una. Hristos Însuși arată că nu toate comunicările trebuie îndreptate către Biserica universală în ansamblul ei, ci că anumite mesaje deosebite sunt necesare pentru anumite biserici, în anumite locuri, în anumite vremuri. „Cine are urechi, să asculte ce zice Bisericilor Duhul..." Apocalipsa 2:7 (Cornilescu). Acest verset al Scripturii arată că o scrisoare adresată unei singure biserici vorbește totuși tuturor bisericilor asupra anumitor chestiuni. Citatul anterior, Apocalipsa 1:11, arată că unele mesaje sunt destinate unor biserici anume, în locuri anume, în vremuri anume. Acest citat dovedește că, deși porunca din Apocalipsa 1:11 rămâne în vigoare, celelalte biserici pot fi totuși învățate în credință prin învățătura dată bisericilor anume cărora le sunt îndreptate mesajele din Apocalipsa 1:11. „Îngerului Bisericii din Efes scrie-i..." Apocalipsa 2:1 (Cornilescu). Aici Hristos Se

adresează unei singure biserici. Hristos ne dă tuturor modelul desăvârșit de urmat, inclusiv celor dintre noi care se află în treptele sfinte. Prin urmare, anumite scrieri vor fi adresate anumitor biserici luate fiecare în parte.

Scrisori apostolice către biserici, pe regiuni

„Și au scris astfel prin ei: «Apostolii, prezbiterii și frații: către frații dintre neamuri, care sunt în Antiohia, în Siria și în Cilicia, plecăciune!»...” Faptele apostolilor 15:23 (Cornilescu). Aceasta dovedește faptul că Sinodul de la Ierusalim a adresat scrisori unor regiuni bine delimitate, practică adoptată aici de episcop. „Pe când trecea prin cetăți, învăța pe frați să păzească hotărârile apostolilor și prezbiterilor din Ierusalim. Bisericile se întăreau în credință și sporeau la număr din zi în zi.” Faptele apostolilor 16:4–5 (Cornilescu). Faptele apostolilor 16:4–5 este urmarea firească a Faptelor apostolilor 15:23. Faptele apostolilor 15:23 arată Sinodul de la Ierusalim scriind o scrisoare către bisericile unei regiuni bine delimitate. Faptele apostolilor 16:4 și 5 arată că aceleași hotărâri au fost apoi duse din cetate în cetate și predate bisericilor. Și consemnează că rezultatul a fost că bisericile s-au întărit în credință și au sporit la număr. Hotărârile date de Sinodul de la Ierusalim nu au rămas în Ierusalim. Ele au fost într-adevăr duse la bisericile cărora le erau destinate. Bisericile care au primit comunicările au fost hrănite și întărite în credință și au sporit la număr. Acesta este scopul scrierilor regionale către bisericile celor zece împărății. În esență, aceste două versete arată că scrisoarea regională, atunci când a fost citită cu glas tare în fața bisericilor adunate, a avut efect. „După ce va fi citită această epistolă la voi, faceți așa ca să fie citită și în Biserica laodiceenilor; și voi, la rândul vostru, să citiți epistola care vă va veni din Laodiceea.” Coloseni 4:16 (Cornilescu). Acest verset al Scripturii arată că scrisorile apostolice, care erau adresate unei singure biserici, erau apoi date mai departe bisericilor vecine. „În Domnul vă rog fierbinte ca epistola aceasta să fie citită tuturor fraților.” 1 Tesaloniceni 5:27 (Cornilescu). Acest citat arată că un anumit mesaj poate trebui să fie transmis unei biserici anume, într-un loc anume, și totuși să se aplice în același timp și restului Bisericii răspândite în cele zece împărății, cu o însemnătate egală, deși poate nu la fel de urgent ca pentru biserica căreia îi este adresat.

Scrisori către bisericile din diaspora

„Petru, apostol al lui Isus Hristos, către aleșii care trăiesc ca străini, împrăștiați prin Pont, Galatia, Capadocia, Asia și Bitinia...” 1 Petru 1:1 (Cornilescu). Acest verset al Scripturii ilustrează faptul că nu toți credincioșii participă la slujbele bisericii și că unii sunt împrăștiați prin comunitățile în care trăiesc. Acești oameni, fiind credincioși în Isus Hristos, Domnul și Mântuitorul nostru, sunt tot atât de mult o parte a trupului lui Hristos ca și cei care se află la slujbele bisericii. Și acesta este motivul principal pentru care episcopul îndreaptă comunicări către „bisericile din diaspora”. Duhul Sfânt este în fiecare credincios. Cine spune altfel hulește împotriva Duhului Sfânt. „Iacov, rob al lui Dumnezeu și al Domnului Isus Hristos, către cele douăsprezece seminții care sunt împrăștiate: Sănătate!” Iacov 1:1 (Cornilescu). Acesta este un exemplu de adresare către Biserica universală, răspândită pe tot globul, în diaspora. Este un mesaj universal către întreaga Biserică. El pomenește cele douăsprezece seminții, pe când la Cărturarul Împărăției comunicările sunt adresate celor zece împărății. Cu toate acestea, el stabilește precedentul pentru adresarea către biserici la nivel global. Precedentul pentru adresarea către bisericile unei regiuni anume a fost stabilit deja prin notele de final de mai sus.

Biserica primară: scrisori adresate de la biserică la biserică

„Biserica lui Dumnezeu care locuiește vremelnic la Roma, către Biserica lui Dumnezeu care locuiește vremelnic la Corint, către cei chemați și sfințiți prin voia lui Dumnezeu, prin Domnul nostru Isus Hristos: Har vouă și pace de la Dumnezeul Atotputernic, prin Isus Hristos, să vi se înmulțească." Clement Romanul, *Epistola întâi către Corinteni*, salutarea, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1). „Biserica lui Dumnezeu care locuiește vremelnic la Smirna, către Biserica lui Dumnezeu care locuiește vremelnic la Filomelium și către toate comunitățile Sfintei și Sobornicești Biserici din orice loc: Mila, pacea și dragostea de la Dumnezeu Tatăl și de la Domnul nostru Isus Hristos să vi se înmulțească." *Martiriul Sfântului Policarp*, salutarea, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1).

25

„Din pricina Mea, veți fi duși înaintea dregătorilor și înaintea împăraților, ca să slujiți ca mărturie înaintea lor și înaintea neamurilor." Matei 10:18 (Cornilescu). „Și Natan a zis lui David: «Tu ești omul acesta!»..." 2 Samuel 12:7 (Cornilescu). „Și Ioan zicea lui Irod: «Nu-ți este îngăduit să ții pe nevasta fratelui tău!»" Marcu 6:18 (Cornilescu). „Abia l-a zărit Ahab pe Ilie și i-a zis: «Tu ești acela care nenorocești pe Israel?» Ilie a răspuns: «Nu eu nenorocesc pe Israel, ci tu și casa tatălui tău, fiindcă ați părăsit poruncile Domnului și v-ați dus după baali.»" 1 Împărați 18:17–18 (Cornilescu). „De aceea, împărate, placă-ți sfatul meu! Pune capăt păcatelor tale și trăiește în neprihănire, rupe-o cu nelegiuirile tale și ai milă de cei nenorociți, și poate că ți se va prelungi fericirea!" Daniel 4:27 (Cornilescu). „Iată, astăzi te pun peste neamuri și peste împărății, ca să smulgi și să tai, să dărâmi și să nimicești, să zidești și să sădești." Ieremia 1:10 (Cornilescu). „Dar, pe când vorbea Pavel despre neprihănire, despre înfrânare și despre judecata viitoare, Felix, îngrozit, a zis: «De astă dată, du-te; când voi mai avea prilej, te voi chema.»" Faptele apostolilor 24:25 (Cornilescu). „Și Agripa a zis lui Pavel: «Curând mai vrei tu să mă îndupleci să mă fac creștin!» «Fie curând, fie târziu», a răspuns Pavel, «să dea Dumnezeu ca nu numai tu, ci toți cei ce mă ascultă astăzi să fiți așa cum sunt eu, afară de lanțurile acestea.»" Faptele apostolilor 26:28–29 (Cornilescu). „Petru și apostolii ceilalți, drept răspuns, i-au zis: «Trebuie să ascultăm mai mult de Dumnezeu decât de oameni!»" Faptele apostolilor 5:29 (Cornilescu). „Nu îndrăznesc să aduc jertfa dacă ai de gând să fii de față." Ambrozie al Milanului, Epistola 51.13, către împăratul Teodosie, trad. H. de Romestin, în *Nicene and Post-Nicene Fathers*, seria a 2-a, vol. 10, ed. Philip Schaff și Henry Wace (New York: Christian Literature Publishing, 1896) (tradus din textul englez al NPNF2 10).

Biserica primară

„Către împăratul Titus Aelius Adrianus Antoninus Pius Augustus Cezar și către fiul său Verissimus Filozoful și către Lucius Filozoful, fiul după fire al lui Cezar și fiul înfiat al lui Pius, iubitor de învățătură, și către sfântul Senat, împreună cu întregul popor al romanilor, eu, Iustin, fiul lui Priscus și nepotul lui Bacchius, originari din Flavia Neapolis din Palestina, înfățișez această cuvântare și jalbă în numele celor din toate neamurile care sunt urâți pe nedrept și batjocoriți fără temei, eu însumi fiind unul dintre ei." Iustin Martirul, *Apologia întâi*, cap. 1, în *The Ante-Nicene Fathers*, ed. Alexander Roberts și James Donaldson, vol. 1 (Buffalo, NY: Christian Literature Publishing, 1885) (tradus din textul englez al ANF 1).

26

„Domnul mi-a răspuns și a zis: «Scrie prorocia și sap-o pe table, ca să se poată citi ușor!»” Habacuc 2:2 (Cornilescu). „Am găsit și eu cu cale, preaalesule Teofile, după ce am făcut cercetări cu de-amănuntul asupra tuturor acestor lucruri de la obârșia lor, să ți le scriu în șir unele după altele...” Luca 1:3 (Cornilescu). „Dar toate să se facă în chip cuviincios și cu rânduială.” 1 Corinteni 14:40 (Cornilescu).

27

„Un singur martor nu va fi de ajuns împotriva unui om, ca să adeverească vreo nelegiuire sau vreun păcat oarecare; un fapt nu va putea fi întemeiat decât pe mărturia a doi sau trei martori.” Deuteronomul 19:15 (Cornilescu). „Vin la voi pentru a treia oară. «Orice vorbă să fie sprijinită pe mărturia a doi sau trei martori.»” 2 Corinteni 13:1 (Cornilescu). „Dar, dacă nu te ascultă, mai ia cu tine unul sau doi inși, pentru ca orice vorbă să fie sprijinită pe mărturia a doi sau trei martori.” Matei 18:16 (Cornilescu). „Iudeii aceștia aveau o inimă mai aleasă decât cei din Tesalonic. Au primit Cuvântul cu toată râvna și cercetau Scripturile în fiecare zi, ca să vadă dacă ce li se spunea este așa.” Faptele apostolilor 17:11 (Cornilescu). „Ci cercetați toate lucrurile și păstrați ce este bun.” 1 Tesaloniceni 5:21 (Cornilescu).